

УДК [7.021.5+687.016(091)''1960'']:791.43

ТВОРЧИСТЬ БУДИНКІВ МОДЕЛЕЙ 1960-Х РОКІВ В АРХІВНІЙ ДОКУМЕНТАЛЬНІЙ ХРОНІЦІ

КОСТОГРИЗ Юлія, ГЕРАСИМЕНКО Олена, ПАШКЕВИЧ Калина
Київський національний університет технологій і дизайну, Україна
juliakostohryz@ukr.net

Надано результати дослідження архівних матеріалів другої половини 60-х років ХХ сторіччя, які зберігаються у Центральному державному кінофотофоноархіві України імені Г. С. Пшеничного, зокрема, кіножурналу «Радянська Україна». Проаналізовано сюжети, які стосувались творчості художників-модельєрів одягу, діяльності Будинків моделей, та інших моделюючих організацій країни в 1966-1970 роки.

Ключові слова: Будинки моделей, художники-модельєри, показ моделей одягу, кінофотофоноархів, кіножурнал.

ВСТУП

Перший Будинок моделі в Українській Радянській Соціалістичній Республіці був організований наприкінці II Другої Світової війни у Києві. До початку 1960-тих років в УРСР було відкрито ще п'ять Будинків моделей Міністерства легкої промисловості УРСР в різних областях країни, проте, спеціалізованих журналів мод, ілюстрованих фотографіями моделей одягу, у 60-х роках в Україні не видавали. В той же час, з розвитком теле- та кіноіндустрії, набуває більш широкого, ніж у попередні роки, розвитку та розповсюдження виробництво документального кіно. У збірниках документальної кінохроніки серед сюжетів виробничої тематики випускали репортажі з показами нових моделей одягу.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Шляхом вивчення змісту випусків кіножурналів, які, насамперед, слугували знаряддям пропаганди певних ідей і цінностей у суспільстві, висвітлити діяльність моделюючих організацій України у другій половині 60-х років ХХ сторіччя.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Питанням вивчення роботи Будинків моделей в Україні у ХХ ст. займається низка науковців. Корнієнко О. В. дослідила періодику УРСР та її вплив на моду і повсякденне життя громадян [1]. Діяльність українських будинків моделей одягу в 60-80-х рр. ХХ ст. вивчала Костельна М. В. [2].

З 1970 року в Україні видавався спеціалізований друкований збірник «Краса і мода», в якому українські Будинки моделей

представляли моделі жіночого, чоловічого та дитячого одягу, розроблені художниками-модельєрами [3].

Вивчено архівні матеріали Центрального державного кінофотофоноархіву України імені Г. С. Пшеничного, найбільшого спеціалізованого архівосховища документального кіно в Україні. Визначено, що за період з 1966 по 1970 роки, найбільшим за кількістю документів та інформативною насиченістю вирізняється комплекс кінодокументів виробництва студії Укркінохроніки [4], а самим численним – щотижневий кіножурнал «Радянська Україна», випуски якого демонстрували перед показами художніх фільмів у кінотеатрах.

Згідно каталогу кіножурналів, документальних фільмів, кіно- і телесюжетів «Кінолітопис», у кіножурналі «Радянська Україна» в 1966 році було випущено три репортажі з показами моделей одягу, які демонструвались на подіумах. У січні вийшов сюжет «Дорослим та дітям» (№ 4, 1966), в якому розповідалось про виробничі процеси на головному підприємстві Одеського обласного виробничого швейного об'єднання ім. В. В. Воровського, одяг якого завоював багато прихильників [5]. Секрет популярності – у нових синтетичних матеріалах, з яких виготовлені вироби. Репортаж завершувався показом моделей верхнього дитячого, жіночого та чоловічого одягу різних асортиментних та вікових груп і призначення (рис. 1).

Рис. 1. Показ моделей одягу для дітей та дорослих у демонстраційному залі швейного об'єднання ім. В. В. Воровського, 1966 рік [5]

У червні вийшов сюжет із Києва з «виставки мод», тобто показу моделей одягу з Болгарії (№ 26, 1966). Фахівці з союзнаї республіки привезли до Києва моделі жіночого та чоловічого одягу святкового призначення [6]. У липні вийшов репортаж з показу моделей одягу, які демонструвались на Міжреспубліканському конкурсі модельєрів у Києві, в якому взяли участь модельєри Москви, Молдавії, Грузії, Вірменії, Азербайджану й України. Під час міжреспубліканського перегляду мод (рис. 2) демонстрували моделі жіночого одягу літнього асортименту –

для відпочинку, повсякденного, святкового – та демісезонного верхнього одягу, а також костюми для чоловіків (№ 30, 1966) [7].

Рис. 2. Показ моделей жіночого та чоловічого одягу на Міжреспубліканському конкурсі модельєрів, Київ, 1966 рік [7]

У сучасному (2001 рік випуску) серіалі вибіркових сюжетів української кіноперіодики, створеному під патронатом Союзу кінематографістів України, міститься інформація, що у липні 1966 року у кіножурналі «Радянська Україна» був випущений репортаж з колгоспу «Росія», що у селі Селище Тиврівського р-ну Вінницької обл., в яке працівники Вінницького управління побутового обслуговування «привезли моди» [8]. Жителі села мали змогу приміряти численні моделі одягу, які привезли запрошені гості, та переглянути демонстрацію моделей чоловічого та жіночого одягу на подіумі.

Надалі, протягом декількох років, у кіножурналі «Радянська Україна» не виходило сюжетів про моду, одяг та роботу Будинків моделей і конструкторів-модельєрів одягу, лише в 1970 році випустили сюжет з показом нових моделей взуття, розроблених у Республіканському будинку моделей взуття (№ 47, 1970). Наступні сюжети про роботу працівників швейної промисловості виходили після 1973 року.

На прикладі кіножурналу бачимо, що з телебачення населення країни періодично отримувало інформацію про роботу конструкторів-модельєрів одягу та моделюючих організацій, але сюжети виходили поодинокі і мали інформативний, а не консультативний характер. З переглянутих сюжетів можна зробити висновки, що художники-модельєри одягу, які працювали в Будинках моделей та інших моделюючих організаціях, розробляли моделі одягу, які відповідали моді того часу: яскраві короткі жіночі сукні для відпочинку, стримане повсякденне та вишукане святкове вбрання; чоловічі костюми, які відповідали напряму моди; зручні красиві моделі дитячого одягу. Фахівці Будинків моделей України виготовляли виставкові моделі одягу, які були конкурентоспроможними на міжнародних конкурсах серед моделей інших союзних республік СРСР.

ВИСНОВКИ

Згідно дослідження архівних кінодокументів визначено, що у 1966 році було випущено декілька сюжетів про роботу моделюючих організацій України та союзних республік, які були показані в різних випусках кіножурналу «Радянська Україна». Проте, у наступні роки, кіножурнал, який демонстрували перед показами фільмів у кінотеатрах країни, не містив сюжетів про роботу Будинків моделей та інших моделюючих організацій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Корнієнко О. В. Періодика УРСР 1950-1980-х рр. як інструмент впливу на моду та повсякденне життя. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. 2018. Вип. 27. С. 77-88 ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8824-8497>.
2. Костельна М. В. Діяльність українських будинків моделей одягу в 60-80-Х рр. XX ст.: концепції розвитку модних тенденцій. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2013. Вип. 24. С. 37-48
3. Костогриз Ю. О., Герасименко О. Д., Пашкевич К. Л. Висвітлення творчості художників-модельєрів чоловічого одягу 70-80-х років XX ст. у модних періодичних виданнях України. *Вісник Закарпатської академії мистецтв*. 2019. № 13.
4. Кінолітопис. Анотований каталог кіножурналів, документальних фільмів і кіно- і телесюжетів (1966–1975) / Упорядн.: О. Дорошенко та ін. Київ. 2010. 928 с.
5. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, 1966 р., Арх. № 3575
6. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, 1966 р., Арх. № 3553.
7. ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, 1966 р., Арх. № 3579.
8. Радянська Україна Липень, тиждень перший. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=q958-fhSc3g>]

KOSTOHRYZ Yu., GERASYMENKO O., PASHKEYVYCH K.

CREATIVITY OF THE CLOTHING HOUSES OF THE 1960TH IN THE ARCHIVE DOCUMENTARY

The results of the research of archival materials of the second half of the 1960th, which are stored in The Central State CinePhotoPhono Archives of Ukraine named after H. Pshenychnyi, in particular, newsreel "Radianska Ukraina", were released. The videos concerning the creativity of fashion designers, the activity of Clothing Houses, and other modeling organizations of the country in 1966-1970th are analyzed. It is established that the stories about the current fashion trends were shown just before the showing films in cinemas.

Key words: Fashion Houses, fashion designers, Fashion show, CinePhotoPhono Archive, newsreel.